

*Het Zincafé viert haar lustrum en pakt uit met het programma 'Levenskunst in Leusden'. Vrijwilligers van het Zincafé delen in 2015 op persoonlijke titel hun gedachten over Levenskunst. Deze keer schrijft Carola van den Heuvel over 'Rijk' en gaat in op haar ervaring met het Levenskunstspel.*



Voor het jubileum van Zincafé spelen 60 Leusdenaren in 10 groepen het bordspel Levenskunst. Je mag aan een pijl draaien en dan zie je in welke categorie je een vraag trekt. Dan staat er bijvoorbeeld 'rijk' op een kaartje en vertelt de speler wat rijk-zijn voor hem of haar betekent. Het leukste is als er dan direct een anekdote komt.

Op Montessorischool 't Ronde is het de eerste vraag en de 6 kinderen van de groepen 6 en 7 die meedoen – filosoferen noemt juf Roos het en ze zijn trots dat ze gaan filosoferen - hebben allemaal een verhaal bij het kaartje 'rijk'. Eerst komen er grote villa's en luxe vakanties langs, zodat ik vraag of je ook op andere manieren rijk kan zijn. Nou en dat kunnen ze, rijk met hun gezin, hun vrienden, met kamperen in de zomer. Of ze zich iets wensen, vraag ik, op het gebied van rijkdom. "rijk kan je ook worden in de liefde", zegt een jongen, en dat wil hij graag, rijk worden in de liefde.

Het spel helpt uit te vinden wat je belangrijk vindt. Je terugtrekken op je eigen kamer, dat vinden alle kinderen heel belangrijk. Even alleen zijn en onbereikbaar voor het 'gezeur' van je ouders. Dat noem je privacy, zeg ik, dat je even op jezelf kunt zijn. Precies, zegt een jongen, maar hoe schrijf je dat?

Het kaartje "rijk" komt ook langs bij de groep geboren tussen 1972 en 1982. "Wees wie je bent en geniet daarvan. Maar heb oog voor een ander. Zie de verschillen en koester die evenzeer als de overeenkomsten. Het maakt je rijk." Als je tussen de 33 en 43 jaar bent, is het leven druk en zijn er zorgen. Lijkt mijn dochter niet te veel op mij, ik heb zoveel onvolkomenheden', is een uitspraak van een jonge papa. Zoals de scholieren zich willen terugtrekken op hun kamer, zo voelen de dertigers de behoefte om af en toe stil te staan: "Door bewust stil te staan, ruimte te maken en van daaruit weer plezier krijgen en de zorgen te relativeren".

Rijk vind ik het zelf als spelleider, als mensen hun verhalen delen. Die alledaagse dingetjes verteld door heel verschillende mensen. Waardoor ik met hun ogen naar een gebeurtenis kijk

of een gevoel meekrijg van wat kostbaar is in hun ogen. Soms schrijnende verhalen, dat je je hart vasthoudt hoe het zal aflopen. Dan is het doodstil en zit iedereen op het puntje van zijn stoel. Wat leven we toch met elkaar mee, als je gewoon aan een tafel zit met soms volslagen onbekenden en je met belangstelling luistert. Gehoor vinden zet sommige mensen ook letterlijk op hun praatstoel. Hun anekdotes worden met sfeerbeelden verrijkt en hebben vaak een spanningsboog waar een soap niet tegenop kan.

Na 4 rondes maken de spelers de balans op. Wat vindt je belangrijk en wat ga je doen? Inzichten worden uitgewisseld en werken aanstekelijk. Dan blijken ineens meer mensen zich voor te nemen wat meer te durven, zich niet te laten tegenhouden door wat griezelig lijkt. Tegelijkertijd wil je ook geen buitenbeentje zijn, maar juist wel je eigen gang gaan. Nog niet zo eenvoudig dus, meer durven, oefenen dus maar en kleine stapjes zetten.

Levenskunst in Leusden is het, elk spel opnieuw.

Carola van den Heuvel, 2015-04-25